

Tytuł opracowania	Plan Odnowy Miejscowości Pilica
Inwestor	Gmina Pilica
Data opracowania	Wrzesień 2010
Wykonawca	Grupa Doradcza Altima Sp. z o.o. ul. Ligocka 103 40-568 Katowice

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

SPIS TREŚCI

1. Wykorzystane materiały i dokumentacje związane z opracowaniem.....	3
2. Wstęp	5
3. Charakterystyka miejscowości.....	6
3.1. Położenie Pilicy, przynależność administracyjna.....	6
3.2. Rys historyczny.....	8
3.3. Dane demograficzne	9
3.4. Struktura przestrzenna miejscowości.....	10
4. Stan zasobów potencjalnie wpływających na rozwój i odnowę miejscowości.....	15
4.1. Zasoby przyrodnicze	15
4.2. Dziedzictwo kulturowe.....	18
Miejscowy plan zagospodarowania dla miasta i gminy Pilica wyróżnia na terenie miasta ochronę następujących zabytkowych cmentarzy:.....	21
4.3. Obiekty i tereny publiczne	21
4.4. Infrastruktura społeczna	25
4.5. Infrastruktura techniczna	28
4.5.1. System zaopatrzenia w wodę	28
4.5.2. System kanalizacji.....	29
4.5.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną	30
4.6. Gospodarka i rolnictwo.....	30
4.7. Kapitał społeczny i ludzki	31
5. Ocena mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń miejscowości Pilica (analiza SWOT)	34
6. Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną i przyczyniające się do rozwoju i odnowy miejscowości.....	36
6.1. Cele rozwoju miasta Pilica	36
6.2. Zadania planowane do realizacji w latach 2010-2017	39
6.3. Charakterystyka zadania głównego	49
Źródła finansowania	51
7. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych	53
8. Spis tabel, rysunków i wykresów	57

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

---

1. Wykorzystane materiały i dokumentacje związane z opracowaniem

Niniejszy program został opracowany z uwzględnieniem zasad i wymagań określonych w następujących dokumentach:

- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999,
- Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999,
- Ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.2),
- Rozporządzenie MRiRW z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”,
- Rozporządzenie MRiRW z dnia 31 lipca 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”,
- Rozporządzenie MRiRW z dnia 1 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013,
- Rozporządzenie MRiRW z dnia 12 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 (Dz. U. Nr 162, poz. 1092),

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

- Wytyczne MRiRW dotyczące sporządzania Planu Odnowy Miejscowości,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 oraz Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1058),
- Podręcznik - Cykl Zarządzania Projektem, Komisja Europejska (maj 2004 r.),
- Narodowa Strategia Spójności (NSRO) 2007-2013,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego – Śląskie 2020,
- Program Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Pilica,
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pilica,
- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pilica,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pilica na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Pilica na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015,
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pilica,
- Dane Urzędu Miasta i Gminy w Pilicy – Biuletyn Informacji Publicznej,
- Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu,
- Dane statystyczne Urzędu Statystycznego w Katowicach,
- Dane statystyczne dotyczące Gminy Pilica – GUS, Bank danych regionalnych,
- Dane statystyczne dotyczące Powiatu Zawierciańskiego – GUS, Bank danych regionalnych,
- Biuletyn Informacji Publicznej Powiatowego Zarządu Dróg w Zawierciu,
- Studium wykonalności projektu pn. „Sieć tras rowerowych dla centralnej części Jury Krakowsko – Częstochowskiej w gminie Pilica”.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

---

2. Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości (POM) Pilica zawiera charakterystykę miejscowości, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności społecznej, dziedzictwa historycznego i kulturowego miasta. Ponadto opracowanie przedstawia inwentaryzację zasobów Pilicy w kontekście Gminy Pilica, służącą ujęciu stanu rzeczywistego wraz z oceną mocnych i słabych stron miejscowości.

POM stanowi niezbędny dokument umożliwiający ubieganie się o dofinansowanie projektów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 i jest skierowany na odnowę i rozwój wsi. Zasadniczą część opracowania stanowią planowane kierunki rozwoju oraz zadania do realizacji ujęte w perspektywie siedmioletniej od zatwierdzenia niniejszego dokumentu.

Plan Odnowy Miejscowości został przygotowany z udziałem mieszkańców miasta oraz w porozumieniu z władzami gminy. Realizacja planu ma służyć m.in. aktywizacji potencjałów, rozwojowych i poprawie jakości życia mieszkańców.

Dokument wejdzie w życie po podjęciu uchwały zebrania wiejskiego w sprawie jego przyjęcia oraz po jego zatwierdzeniu przez Radę Miasta i Gminy Pilica.

3. Charakterystyka miejscowości

3.1. Położenie Pilicy, przynależność administracyjna

Niniejsze opracowanie odnosi się do terytorium miasta Pilica, położonego w Gminie Pilica. Gmina Pilica położona jest w północno-wschodniej części Województwa Śląskiego, w Powiecie Zawierciańskim.

Gmina Pilica graniczy:

- od zachodu z Gminą Ogrodzieniec,
- od południa Gminami Wolbrom i Klucze w Województwie Małopolskim,
- od wschodu z Gminą Żarnowiec,
- od północy z Gminą Kroczyce.

Gmina Pilica leży w górnym biegu rzeki Pilicy, na południowo-wschodnim obniżeniu Wyżyny Częstochowskiej.

Powierzchnia Gminy wynosi 14,272 ha i zajmuje 143 km². W skład Gminy i Miasta Pilica wchodzi następujące sołectwa:

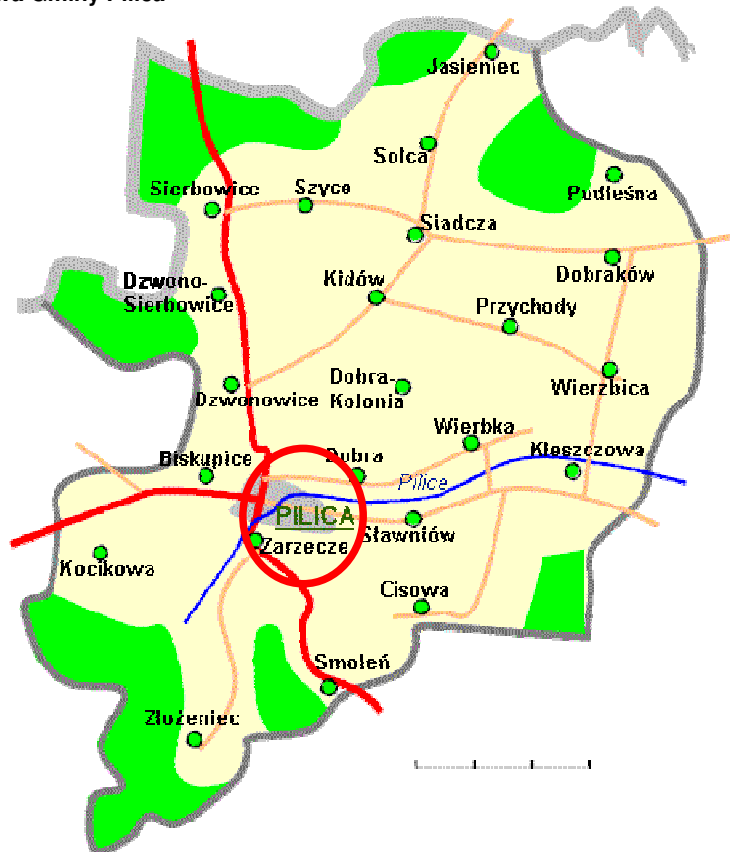
- Biskupice,
- Cisowa i Cisowa Podcisowie,
- Dobra,
- Dobra Kolonia,
- Dobraków,
- Dzwono-Sierbowice,
- Dzwonowice,
- Jasieniec,
- Kidów,
- Kleszczowa,
- Kocikowa i Kocikowa-Wola,
- **Pilica**,
- Podleśna,
- Przychody,
- Siadcza,
- Sierbowice,
- Sławniów,
- Smoleń,
- Solca,
- Szyce,
- Wierbka,

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

- Wierzbica,
- Zarzecze,
- Złożeniec i Złożeniec-Wiesławów.

Rysunek 1 Sołectwa Gminy Pilica

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Pilica

Pilica stanowi centrum Gminy Pilica, jest jednocześnie jedynym miastem w gminie. Na jej terenie siedzibę ma większość obiektów użyteczności publicznej oraz Urząd Miasta i Gminy. Sołectwo Pilica zajmuje 822 ha powierzchni gminy. Wykaz ulic zlokalizowanych na terenie Pilicy:

- 11 Listopada
- 17 Stycznia
- 3 Maja
- Armii Krajowej
- Barbary
- Czaplicowej
- Engliszówka
- Jana Pawła II
- Klasztorna

- Kościuszki
- Krakowska
- Królowej Elżbiety Jagiełłowej
- Krótka
- Księżna
- Kwapisz
- Łazienna
- Marii Sobieskiej
- Markowska
- Marszałka Piłsudskiego
- Mickiewicza
- Niepodległości
- Ogrodowa
- Osiedle nad Zalewem
- Osiedle Wilcze Doły
- Partyzantów
- Piaskowa
- Pileckich
- Plac Mickiewicza
- Reformacka
- Różana
- Senatorska
- Strażacka
- Targowa
- Wolności
- Zamkowa
- Zawierciańska
- Żarnowiecka

3.2. Rys historyczny

Pilica to ponad sześćsetletnie miasto, którego początki związane są z zamkiem Smoleń. To właśnie w Smoleniu rezydowali i sprawowali rządy pierwsi właściciele dóbr pileckich – rodzina Toporzyków (w późniejszych latach zmienili nazwisko na Pileckich).

Najbardziej prawdopodobną datą otrzymania praw miejskich przez Pilicę jest rok 1393 r. Pod koniec XVI w. Pilica zostaje zakupiona przez rodzinę Padniewskich. Miasteczko staje się centrum życia religijnego oraz ośrodkiem rzemieślniczo-handlowym. Podczas

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

najazdu szwedzkiego region Pilicy został kompletnie zniszczony. Po 1660 r. Pilica przechodzi do rąk rodziny Wesslów. W międzyczasie rozwijają się wsie królewskie, położone na północ od Pilicy: Dzwonowice, Sierbowice, Szyce, Kidów, Dobraków i inne. Sławniów, Dobra, Kocikowa oraz przedmieścia Biskupice i Zarzeczce należały do dóbr pilickich.

Po III rozbiorze Polski w 1795 r. Pilica i okoliczne wsie weszły w skład tzw. Nowego Śląska należącego do państwa pruskiego. Na mocy pokoju w Tylży w 1807 r. okolice Pilicy weszły w skład Księstwa Warszawskiego, a postanowieniem monarchów na Kongresie Wiedeńskim w 1815 r. w skład Królestwa Polskiego pod zwierzchnością carów rosyjskich.

W drugiej połowie XIX w. nastąpił ożywiony rozwój Pilicy i okolicznych wsi, głównie za sprawą Krystiana Augusta Moesa, który zbudował papiernię w Wierbce i fabrykę sukna i kortu w Sławniowie.

W 1869 r. Pilica utraciła prawa miejskie. W 1914 r. przez kilka tygodni Pilica znajdowała się w centrum działań frontowych. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w roku 1918 teren gminy znalazł się ponownie w granicach państwa polskiego.

Po wybuchu II wojny światowej, w październiku 1939 r. Pilica weszła w skład tzw. Generalnego Gubernatorstwa. 20 stycznia 1945 r. Pilica została wyzwolona przez wkraczającą wojska radzieckie.

W 1975 r. powstała gmina Pilica, wydzielona z północnej części dawnego powiatu olkuskiego. W 1994 r. Pilica ponownie uzyskała prawa miejskie. W latach 1975-1998 miasto administracyjnie należało do woj. katowickiego.

3.3. Dane demograficzne

Zgodnie z danymi GUS na koniec grudnia 2009 r. w Gminie Pilica liczba mieszkańców (wg faktycznego miejsca zamieszkania) wynosiła 8 957 osób. Struktura ludności wg płci wskazuje przewagę liczby kobiet – ponad 50,32% mieszkańców.

Tabela 1 Liczba mieszkańców Gminy Pilica w roku 2009

Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci		
faktyczne miejsce zamieszkania stan na 31.XII 2009 r.		
	j.m.	Gmina Pilica
Ogółem	osoba	8 957
Mężczyźni	osoba	4 449
Kobiety	osoba	4 508

Źródło: GUS, BDR

Zgodnie z prognozami GUS liczba mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego, w tym Gminy Pilica będzie systematycznie spadać, co jest zgodne z trendem dla całego województwa.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Tabela 2 Prognoza liczby mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego oraz Województwa Śląskiego w latach 2010-2030

Prognoza liczby ludności						
stan na 31.XII						
		2010	2015	2020	2025	2030
Województwo Śląskie	osoba	4 574,2 tys.	4 452,4 tys.	4 312,7 tys.	4 145,6 tys.	3 952,4 tys.
Powiat Zawierciański	osoba	122 670	121 334	120 277	118 845	116 961

Źródło: GUS

Liczba osób zamieszkujących miasto Pilica od kilku lat wykazuje tendencje spadkową. Zgodnie ze stanem ewidencji ludności prowadzonej przez UMiG Pilica na koniec 2009 r. miejscowość zamieszkiwało 1 929 osób. W strukturze wiekowej obserwujemy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Pozytywnym zjawiskiem w grupie przedprodukcyjnej i produkcyjnej jest dążenie do zdobycia wyższego wykształcenia, co jednak może niekorzystnie wpływać na saldo migracji. Młodzi, wykształceni ludzie często opuszczają rodzinne strony w poszukiwaniu atrakcyjnych miejsc pracy i warunków życia na wielkomiejskim poziomie.

3.4. Struktura przestrzenna miejscowości

Układ przestrzenny Pilicy najbliższy jest stylowi wielodrożnicy. Wielodrożnica jest układem dużej wsi o zwartej lub luźnej zabudowie, powstającym wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych (ulic) o nieregularnym kształcie. Wsie wielodrożnicowe mają zazwyczaj układ pól nieregularny, niwowy lub niwowo-blokowy, zawsze z dużym rozbiem własności na liczne działki.

Współczesny układ drogowy gminy ukształtował się w zasadniczych zrębach już w średniowieczu jako wynik uzupełniania prastarego „naturalnego” traktu wzdłuż doliny rzeki Pilicy i krzyżującego się z nim traktu z Małopolski do Wielkopolski. Na skrzyżowaniu tych szlaków lokowano miasto Pilicę, które do dziś jest węzłem, w którym zbiega się większość dróg gminy. Stan taki zapewnia dogodny dostęp do ośrodka gminnego z poszczególnych miejscowości, jednak w samym mieście rodzi poważne problemy komunikacyjne oraz uciążliwości sanitarne.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Rysunek 2 Układ przestrzenny centrum Pilicy z lotu ptaka

Źródło: UMiG Pilica

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Podział administracyjny sieci drogowej gminy ma charakter przypadkowy i tylko w części odpowiada wymaganiom klasyfikacji funkcjonalnej i kryteriom ustawowym. Łączna długość dróg w gminie wynosi ok. 150 km. Według klasyfikacji generalnej dzielą się one na:

- wojewódzkie: 19,1 km.
- powiatowe: 102,8 km.
- gminne: 54,7 km.

Głównym węzłem komunikacyjnym w gminie jest miasto Pilica, w którym krzyżują się dwie drogi wojewódzkie:

- DW 794 relacji Kraków-Wolbrom-Pilica-Koniecpol,
- DW 790 relacji Dąbrowa Górnicza-Pilica łącząca Pilicę z DK 94, a poprzez DW 791 łącząca Pilicę z Zawierciem (DK 78)

oraz dwie drogi powiatowe:

- DP 14305 – Pilica – Żarnowiec,
- DP 14310 – Pilica – Wierzbka.

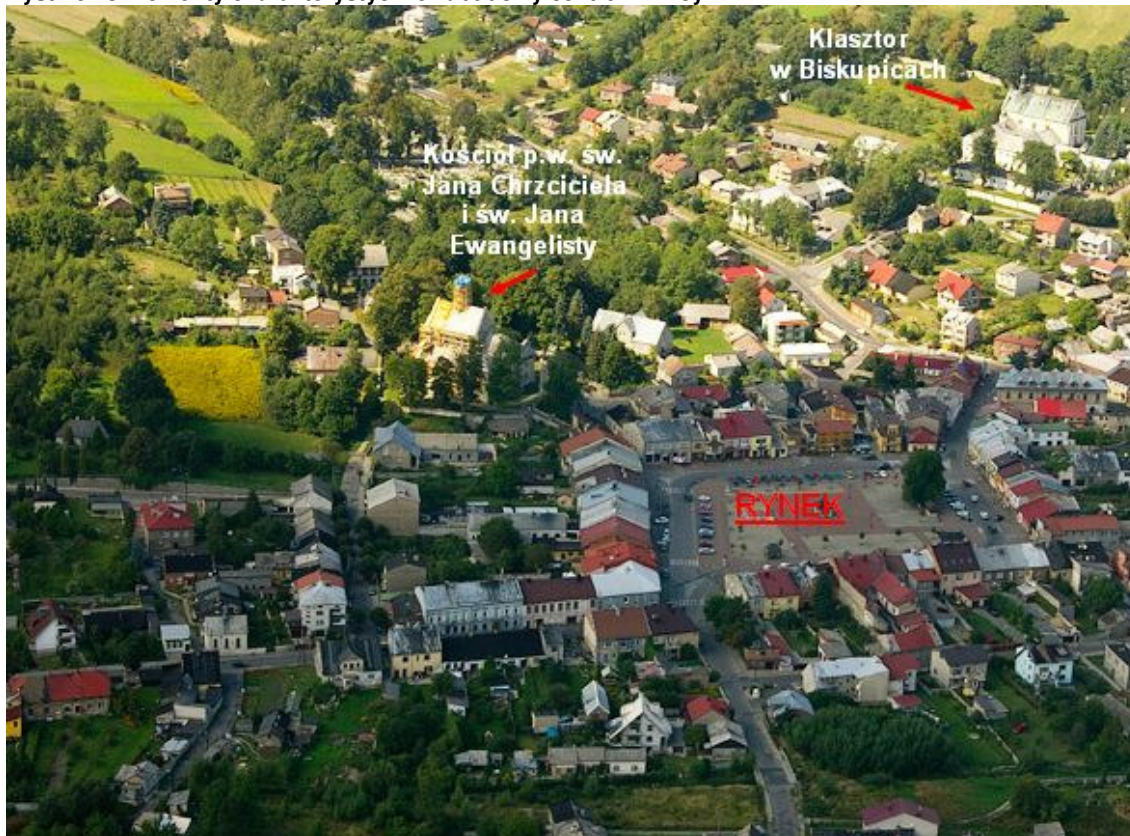
W przypadku Pilicy dodatkowym znakiem charakterystycznym struktury przestrzennej jest występowanie rynku miejskiego na polu kwadratu, wokół którego występują zabudowania o charakterze mieszkalnym i usługowym.

Rynek w Pilicy jest jednym z najbardziej charakterystycznych punktów miasta. Elementem górującym nad jego terenem stanowią zabudowania kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty. Dominantę centrum Pilicy stanowi więc głównie budynek kościoła jak również zlokalizowany w oddali na wzgórzu sąsiedniego sołectwa – Biskupic klasztor.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Rysunek 3 Elementy charakterystyczne zabudowy centrum Pilicy

Zródło: Opracowanie własne na podstawie fotografii UMiG Pilica

Na terenie Pilicy znajduje się również targowisko miejskie. W chwili obecnej jego obszar jest zagospodarowany w sposób niewłaściwy. Brakuje infrastruktury technicznej i sanitarnej, ponadto sprzedawcy ustawiają swoje stoiska w sposób dowolny. Istnieje konieczność zagospodarowania targowiska w sposób poprawiający funkcjonalność obszaru. Gmina planuje realizację w tym zakresie projektu mającego na celu budowę jednakowych straganów charakteryzowanych na zabudowę wiejską (występującą na obszarze Gminy Pilica), stworzenie infrastruktury technicznej (oświetlenie, podpięcia sieci elektrycznej) oraz sanitarnej.

Na terenie gminy rozróżnia się:

- strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz archeologicznej „A”, obejmujące na terenie miasta Pilica:
  - układ urbanistyczny starego miasta Pilicy
  - pałac wraz parkiem w Pilicy

Działalność strefie „A” winna zmierzać do możliwie najpełniejszej rewaloryzacji historycznego układu przestrzennego. Obowiązuje tu pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

---

wszelką działalnością. Wszelka działalność inwestycyjna w strefie musi być konsultowana i uzgadniana ze Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

- strefy ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów „B”, obejmujące na terenie miasta Pilica:
  - osadę przedlokacyjną i dawne przedmieścia miasta Pilica

Działalność w strefie „B” winna zmierzać do ochrony historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania, skali i brył zabudowy.

- strefy ochrony krajobrazu „K”, obejmujące na terenie miasta Pilica:
  - otoczenia Starego Miasta Pilicy
  - zespół pałacowo-parkowy w Pilicy

Działalność w strefie „K” winna zmierzać do ochrony form i sposobu użytkowania terenów otwartych: rozlogów pól, zieleni i wód oraz poddania szczególnym rygorom gabarytów i sposobu kształtowania nowej zabudowy.

Poza centralnym obszarem przystosowanym do nawiązywania kontaktów społecznych mieszkańców zarówno miasta jak i gminy, który stanowi obszar rynku, na terenie miasta zlokalizowane są wszystkie najważniejsze obiekty użyteczności publicznej.

4. Stan zasobów potencjalnie wpływających na rozwój i odnowę miejscowości

4.1. Zasoby przyrodnicze

Zgodnie z Zarządzeniem nr 222/99 Wojewody Śląskiego z dn. 16.11.1999 r. na terenie Gminy Pilica wyznaczono obszar położony w granicach Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” oraz obszar krajobrazu chronionego – Otulinę Parku.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd powołany w roku 1980, wchodzący w skład ustanowionego w latach 1980-82 Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, służy przede wszystkim ochronie przyrody i krajobrazu jurajskiego z najcenniejszymi jego elementami, zachowaniu wartości historyczno-kulturowych, a także celom dydaktycznym i naukowym. Swoim obszarem obejmuje znaczna części Wyżyny Częstochowskiej pomiędzy Częstochową a Mstowem na północy po dolinę Białej Przemszy na południu. Całkowita powierzchnia Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd wynosi 59 663 ha. Otulina Jurajskich Parków Krajobrazowych funkcjonująca jako Jurajski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje 142 000 ha powierzchni.

Na terenie samej gminy Pilica znajduje się 2 408 ha Parku Krajobrazowego i 6 878 ha otuliny. Pilica jest drugą z kolei gminą powiatu zawierciańskiego (po Kroczycach) pod względem powierzchni terenów objętych ochroną w formie parku krajobrazowego i otuliny. W całkowitej powierzchni gminy powierzchnia Parku stanowi 17,3 %, powierzchnia otuliny 49,5 %.

Park krajobrazowy obejmuje południową część gminy, w tym miejscowości takie jak Smoleń i Złożeniec wraz z pasmem wzgórz wapiennych biegnącym wzdłuż południowej granicy, dolinę Wodącej, największe skupiska ostańców skalnych, kompleksy leśne w rejonie Złożenca i Smolenia, Las Kocikowski, Las Ruska Góra, a także Las Kleszczowski w okolicach Kleszczowej na południowo-wschodnim krańcu gminy.

Na terenie otuliny parku położone jest w całości **miasto Pilica**, a ponadto także Kocikowa, Dobra, Sławniów, Wierbka, Kleszczowa, Cisowa i Dzwono-Sierbowice. Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania dla miasta i gminy Pilica ochronie w Pilicy podlegają pomniki przyrody przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 3 Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie miasta Pilica

Drzewa pomniki przyrody	
nazwa gatunku	lokalizacja
klony, lipy, kasztanowce – 276 drzew	aleja z Owczarni do zamku
lipa drobnolistna	przy skrzyżowaniu drogi z Wolbromia i ul. Zarzecze
lipy drobnolistne – 2 drzewa	przy kościele parafialnym
lipa szerokolistna, kasztanowce-2 szt.	przy wikariacie
lipa drobnolistna	przy ul. Cmentarnej
klon jawor -2 drzewa	na cmentarzu

Źródło: Miejscowy plan zagospodarowania dla miasta i gminy Pilica

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Zgodnie z danymi UMiG Pilica z września 2010 roku 70% powierzchni Gminy Pilica stanowią użytki rolne. Lasy związane są głównie z brzeżnymi częściami gminy. Najobficiej porastają część południowo-zachodnią pomiędzy Smoleniem, **Pilicą** i Kocikową, a granicami gmin Ogrodzieniec, Klucze i Wolbrom, gdzie obejmują około 1000 ha (Las Ruska Góra, Las Kocikowski, kompleks leśny pomiędzy Złożencem a Smoleniem).

Jedną z największych atrakcji turystycznych Pilicy jest zalew. Jego popularność wśród mieszkańców gminy oraz turystów (szczególnie w okresie letnim) wzrosła w ostatnich latach na tyle, iż obszar ten wymaga nowych inwestycji w zakresie obsługi ruchu turystycznego stając się jednocześnie najbardziej charakterystycznym miejscem rekreacji w mieście. Zalew wymaga obecnie kompleksowych działań rewitalizacyjnych. Czysta woda, plaża oraz doskonała lokalizacja przyczyniają się do popularyzacji miasta wśród turystów, szukających wypoczynku w pobliżu aglomeracji śląskiej. W chwili obecnej konieczne są inwestycje w następującym zakresie:

- odmulenie i wyczyszczenie zbiorników,
- zagospodarowanie obszaru plaży (infrastruktura sanitarna, dojazd, mała architektura, oświetlenie),
- stworzenie warunków do uprawiania sportów plażowych (2 ogrodzone boiska do siatkówki plażowej z infrastrukturą towarzyszącą, boisko do gry w piłkę nożną plażową,
- zagospodarowanie zarybionych zbiorników dla systematycznie powtarzających się zawodów wędkarskich – budowa stanowisk, pomostów,
- budowa parkingu dla wędkarzy i turystów odwiedzających obszar,
- mini park sportu i rozrywki (8 stanowisk do gry w mini-golfa, ścieżki, ławki, oświetlenie, punkty przeznaczone pod działalność gastronomiczną i handlową, system nagłośnienia),
- system nagłośnienia.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Rysunek 4 Zalew w Pilicy

Źródło: UMiG Pilica

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

4.2. Dziedzictwo kulturowe

Prahistoria Pilicy i okolic sięga najdawniejszych czasów. Liczne pozostałości zamierzchłych epok skutkują ustanowieniem aż 63 stanowisk archeologicznych „OW” na terenie Gminy Pilica, w tym 21 zaprezentowanych w poniższej tabeli na terenie Miasta Pilica.

Tabela 4 Stanowiska archeologiczne „OW” zlokalizowane na terenie Miasta Pilica

Lp.	Lokalizacja	Charakterystyka	Chronologia
1.	Pilica	osada	epoka nowożytna
2.	Pilica	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
3.	Pilica	osada – śląd	halsztat
4.	Pilica	osada	halsztat
5.	Pilica	śląd osadnictwa	halsztat
6.	Pilica	osada	okres prądziejowy
7.	Pilica	palatio in fortezza	XVI – XIX w.
8.	Pilica	śląd osadnictwa	okres prądziejowy
9.	Pilica	osada	późne średniowiecze
10.	Pilica	śląd osadnictwa	średniowiecze
11.	Pilica	śląd osadnictwa	okres nowożytny
12.	Pilica	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
13.	Pilica	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
14.	Pilica	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
15.	Pilica	śląd osadnictwa	okres nowożytny
16.	Pilica	ruiny kościoła Marków	XVI – XVIII w.
17.	Pilica	osada „Stara Pilica”	okres nowożytny
18.	Pilica	kościół św. Piotra i Pawła	XIV – XVI w.
19.	Pilica	osada	halsztat
20.	Pilica	śląd osadnictwa	okres prądziejowy
21.	Pilica	śląd osadnictwa	epoka kamienia

Zródło: Miejscowy plan zagospodarowania dla miasta i gminy Pilica

Ochronie prawnej na terenie miasta Pilica podlegają następujące obiekty wymienione w poniższej tabeli, wpisane do rejestru zabytków Województwa Śląskiego.

Tabela 5 Obiekty podlegające ochronie prawnej zlokalizowane na terenie miasta Pilica

Obiekt	Czas powstania	Numer rejestru zabytków	Określenie granic ochrony prawnej
Średniowieczny układ urbanistyczny miasta, który tworzą: - zachowany układ średniowiecznego miasta, - zespół kościoła parafialnego	XIV wiek	1513/93	Ograniczony ulicami: - Zawierciańską - Wolności - Łazienną - Armii Krajowej - Markowską - Księżną i Różaną

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

świętego Jana Chrzyciela, - historyczna zabudowa.			
Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Jana Chrzyciela	XV wiek	1587/95	Granice w ramach ogrodzenia.
Dzwonnica przy kościółce parafialnym	XVIII w.	1588/95	Granice obejmują obiekt.
Zamek w otoczeniu parkowym	XVII wiek	1613/95	
Park zamkowy	-	1603/95	W granicach działki.

Źródło: Miejscowy plan zagospodarowania dla miasta i gminy Pilica

Rysunek 5 Pałac w Pilicy

Źródło: UMiG Pilica

Na terenie miasta znajdują się następujące obiekty wpisane do ewidencji zabytków Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

1. plebania przy kościele św. Jana Chrzyciela – murowana, XIX w.
2. wikariat przy kościele św. Jana Chrzyciela – murowany, koniec XIX w.
3. kościół szpitalny św. Jerzego – murowany, XVII w.
4. dom ubogich – murowany, XVIII w.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

5. kościół Marków – murowany, w ruinie, XVI w.
6. dzwonnica kościoła św. Piotra i Pawła – drewniana XVIII-XIX w.
7. zakrystia kościoła św. Piotra i Pawła – murowana, połowa XVI w.
8. ogrodzenie z bramką kościoła św. Piotra i Pawła – XVIII-XIX w.
9. oficyny pałacowe – murowana XIX w.
10. portiernia pałacowa-kordegarda – murowana, połowa XIX w.
11. fortyfikacje bastionowe – murowano-ziemne, XVII w.
12. dworek, ul. Zawierciańska 8 – drewniano-murowany, XVIII w.
13. dom piętrowy, ul. Krakowska 2 – murowany, początek XX w.
14. dom piętrowy, ul. Krakowska 4 – murowany, początek XX w.
15. dom parterowy, ul. 3 Maja 8 – murowany, 1914 r.
16. dom parterowy, ul. 3 Maja 12 – murowany, początek XX w.
17. dom parterowy, ul. 3 Maja 26 – murowany, połowa XIX w.
18. dom parterowy, ul. 3 Maja 27/29 – murowany, koniec XIX w.
19. dom piętrowy, Rynek 27 – murowany, początek XX w.
20. budynek mieszk. ul. Senatorska 13 – murowany, XVIII w.
21. budynek mieszk. ul. Senatorska 11 – drewniany, koniec XIX w.
22. dom parterowy, ul. Senatorska 6a – murowano-drewniany, XIX w.
23. dom parterowy, ul. Reformacka 19 – drewniany, koniec XIX w.

Osobniczą cechą gminy Pilica, w tym również miasta zlokalizowanego na jej terenie jest mnogość starych i nowych kapliczek oraz krzyży przydrożnych. Kapliczki powstają na tym terenie nadal i są związane ze szczególną wrażliwością religijną mieszkańców. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nakazuje ochronę usytuowania i form kapliczek i krzyży przydrożnych. Ich remonty dopuszczone są pod nadzorem konserwatorskim. W mieście Pilica zaliczamy do nich obiekty wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 6 Kapliczki i krzyże przydrożne w mieście Pilica

Lp.	Lokalizacja	Charakterystyka
1.	ul. Kościuszki – zbieg dróg do Olkusza i Wolbromia	Pomnik niepodległości z 1927r.
2.	skrzyżowanie ul. Barbary i Zawierciańskiej	Kamienny słup z figurką św. Barbary we wnętrzu -1862 r.
3.	plac przy remizie straży pożar. ul. Zawierciańska	Kamienny pomnik św. Floriana z 1997 r.
4.	ul. Markowska, nad rzeką	Figura św. Jana Nepomucena w otwartej, drewnianej obudowie
5.	na górze św. Piotra – kulminacja wzgórza	Kamienny obelisk zwieńczony żelaznym krzyżem
6.	ul. 17 Stycznia – droga do Woli Kocikowej	Kapliczka domkowa

Źródło: Miejscowy plan zagospodarowania dla miasta i gminy Pilica

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Miejscowy plan zagospodarowania dla miasta i gminy Pilica wyróżnia na terenie miasta ochronę następujących zabytkowych cmentarzy:

- Cmentarz ewangelicki z końca XIX w. w Pilicy ul. Mickiewicza,
- Cmentarz żydowski „nowy” z końca XIX w. w Pilicy przy drodze do Woli Kocikowej,
- Cmentarz parafialny w Pilicy – środkowa część cmentarza z kaplicą, przy której zachowało się kilkanaście zabytkowych nagrobków związanych z nowszymi dziejami Pilicy.

Jak wynika z powyższego na terenie gminy i samego miasta Pilicy występuje niezliczone bogactwo zarówno atrakcyjnych form przyrodniczych jak również licznych zabytków i infrastruktury atrakcyjnej turystycznie. Elementy te predysponują miasto do miana „Perły na Szlaku Orlich Gniazd”, która oczarowuje przybyszy przebogata historią, niepowtarzalną atmosferą, oraz wieloma cennymi zabytkami.

4.3. Obiekty i tereny publiczne

Na terenie Miasta Pilica zlokalizowany jest rynek, stanowiący główny obszar nawiązywania kontaktów społecznych zarówno mieszkańców miasta jak i gminy. Rynek w Pilicy jest jednym z najbardziej charakterystycznych punktów miasta. Utworzony w kształcie czworoboku stanowi przykład polskiego budownictwa średniowiecznego. Doskonale zachowane obiekty zlokalizowane wokół rynku oraz górujący nad rynkiem Kościół św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty tworzą niepowtarzalną atmosferę tego miejsca. Jakkolwiek rynki często tracą swój pierwotny charakter, rynek w Pilicy wciąż pozostaje centrum życia miasta. Wokół niego koncentruje się życie gospodarcze i społeczne. W okresie letnim dla wielu turystów rynek jest najbardziej charakterystycznym punktem miasta, stanowiącym miejsce spotkań i odpoczynku. Ze względu na skomplikowaną strukturę własnościową oraz ograniczone środki finansowe, obiekty zlokalizowane wokół rynku przez dziesiątki lat nie były poddawane pracom konserwacyjnym, co w efekcie doprowadziło do wielu nieodwracalnych zmian. W celu poprawienia walorów wizualnych tego obszaru i wykorzystania w pełni jego potencjału władze gminy podejmują starania zmierzające do jego rewitalizacji. Szczegóły zostały przedstawione w rozdziale 6 niniejszego opracowania.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Rysunek 6 Rynek w Pilicy

Źródło: UMiG Pilica

Kolejnym terenem publicznym wymagającym rewitalizacji na terenie Pilicy jest park miejski „Lipie”. Przebudowa parku ma polegać przede wszystkim na nadaniu mu nowej funkcji – miejsca rozrywki, odpoczynku i sportu. Na terenie parku zostanie wybudowane „miasteczko rowerowe”. Zgodnie z zamierzeniami trasy rowerowe będą się charakteryzowały znaczną różnorodnością, umożliwiając aktywne spędzenie wolnego czasu zarówno początkującym, jak i zaawansowanym rowerzystom. Bezpieczeństwo w miasteczku będzie gwarantował system monitoringu oraz sygnalizacja świetlna.

Pilica jest gminą o doskonałych warunkach do rozwoju w obszarze turystyki i rekreacji. Świadczy o tym zarówno szereg uwarunkowań geograficznych, jak i kierunki rozwoju gmin ościennych. Istnieje konieczność wykorzystania posiadanego potencjału geograficznego i zaproponowania turystom, których znacząca większość pochodzi z obszaru aglomeracji śląskiej, dobrych warunków wypoczynku i rekreacji. Pilica i jej południowe okolice to jeden z najciekawszych fragmentów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Obszar charakteryzuje się bogactwem wartości estetycznych i poznawczych świata przyrody. Miłośnicy turystyki pieszej znajdą tutaj szereg malowniczych tras i szlaków znakowanych, wiodących przez

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

---

najpiękniejsze rejony Jury. Bogactwo form skalnych czyni ten rejon miejscem atrakcyjnym dla amatorów wspinaczki skałkowej. Okolice Pilicy świetnie nadają się do rekreacyjnego kolarstwa szosowego i terenowego. Z powodzeniem można uprawiać tu biegi terenowe, jazdę konną i sporty wodne, zimą – narciarstwo biegowe oraz zjazdowe.

Turystyka piesza na terenie gminy Pilica

Turystyka piesza jest najłatwiejszą i najpopularniejszą formą spędzania czasu na wolnym powietrzu, jaką uprawiają odwiedzający miejscowość turyści. Przez teren Pilicy przebiega wiele szlaków turystycznych i ścieżek spacerowych przygotowanych i utrzymywanych przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Są to:

- czerwony znakowany szlak Orlich Gniazd od Krakowa do Częstochowy: na terenie gminy Pilica od połączenia ze szlakiem niebieskim na pd. Od Smolenia w płn. części doliny Wodącej przez Smoleń, **Pilicę** w kierunku Podzamcza przez Kocikową (w obrębie granic gminy – 12 km),
- niebieski Szlak Warowni Jurajskich z Rudawy do Mstowa; na obszarze gminy prowadzi z doliny Wodącej przez Smoleń omijając Wzgórze Zamkowe i dalej przez Złożeniec w kierunku Ryczowa (5,2 km),
- w okolicach Smolenia oba szlaki łączy czarny szlak łącznikowy długości 1,5 km. Zielony szlak prowadzi od zamku w Smoleniu do Jeżówki przez Cisową (3,1 km).

Turystyka rowerowa na terenie gminy Pilica

Przez gminę przebiega kilka szlaków rowerowych:

1. Czerwony jurajski szlak rowerowy "Orlich Gniazd" na odcinku: Zamek Morsko - Skarżyce - Żerkowice - Karlin - Bzów - Podzamcze - Ryczów - Złożeniec - Smoleń - Krzywopłoty - Zamek Bydlin,
2. Nieoznakowany szlak utwardzony: Podzamcze – Stare Kielkowice - Giebło - **Pilica** - Złożeniec - Ryczów - Kolonia Ryczów - Podzamcze,
3. Ogrodzieniec - Stare Kielkowice - Siamoszyce - Mokrus - Giebło – Morusy - Wola Kocikowa - Kolonia Ryczów - Lachowizna - Ogrodzieniec,
4. Ogrodzieniec – Podzamcze – Karlin – Giebło - **Pilica** - Kocikowa - Ryczów - Żelazko - Podzamcze - Ogrodzieniec,
5. Klucze - Gołczowice - Kwaśniów - Krzywopłoty - Bydlin - Złożeniec - Ryczów - Żelazko - Ryczówek - Klucze.

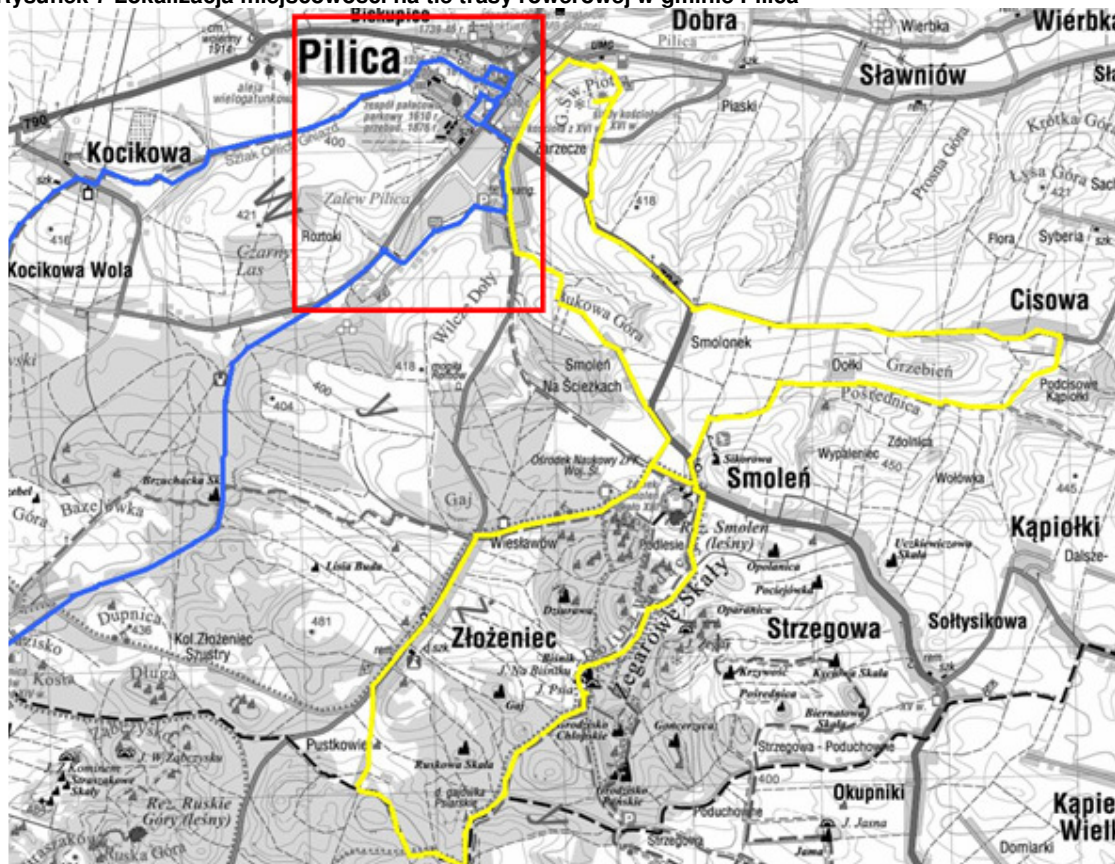
Gmina Pilica w ramach Programu Rozwoju Subregionu Centralnego bierze udział w projekcie budowy systemu ścieżek rowerowych w centralnej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej, w którego realizację zaangażowane są także gminy: Kroczyce, Łazy, Ogrodzieniec, Poręba, Włodowice i Zawiercie. Długość trasy na terenie gminy Pilica

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

wyniesie około 38,67 km (łącznie wybudowanych i zmodernizowanych) z ośmioma punktami odpoczynku. Trasa przebiegać będzie na terenie miasta Pilica po działkach o nr ew.: 1616, 1611, 1612, 1614/1, 1614/2, 841, 796/2, 1589, 1659, 1597, 1596/1, 1598, 1599, 1217/8, 792/2, 792/7, 1596/2, 1595, 1940, 1233/18, 1233/12, 1233/16, 1764, 1261/32, 1230/15, 1229/15, 1640/2, 1947, 1157, 1639, 1158, 1638, 1632, 1148/2, 1629, 1944, 1647, 1648, 1649, 1356/2, 1356/1, 1363/8, 1576, 10 000, na terenie sołectwa zlokalizowane zostaną również dwa z punktów odpoczynku na działkach o nr ew.: 841, 1947 oraz tor rowerowy dla miłośników MTB i kolarstwa przełajowego na działkach o nr ew.: 841, 842, 843, 844, 845, 1618/1 i 1618/2.

Rysunek 7 Lokalizacja miejscowości na tle trasy rowerowej w gminie Pilica

Źródło: Studium wykonalności projektu pn. „Sieć tras rowerowych dla centralnej części Jury Krakowsko – Częstochowskiej w gminie Pilica”

Łączna długość znakowanych szlaków turystycznych w gminie Pilica wynosi 21,5 km.

Inne aktywne formy turystyki na terenie gminy Pilica

Korzystna lokalizacja miejscowości pozwala na uprawianie innych aktywnych form turystyki jak np. narciarstwo biegowe, zjazdowe (stoki narciarskie w Cisowie oraz Smoleniu), biegi na orientację, łowiectwo, wędkarstwo.

4.4. Infrastruktura społeczna

Na terenie miasta Pilica znajduje się większość najważniejszych obiektów publicznych zarówno w odniesieniu do miasta jak i terenu całej gminy. Infrastrukturę społeczną w Pilicy tworzą obiekty użyteczności publicznej, siedziby jednostek organizacyjnych miasta oraz ośrodki edukacyjne, opieki zdrowotnej itp. Wśród obiektów publicznych zlokalizowanych na terenie miasta wymienić należy następujące:

Siedziba Urzędu Miasta i Gminy Pilica

Adres: ul. Żarnowiecka 46A

Strona internetowa: www.pilica.pl

Biuletyn Informacji Publicznej: www.pilica.bip.jur.pl

Lokalizacja obiektu jest powszechnie znana mieszkańcom zarówno miasta jak i gminy. Budynek został w ostatnim czasie poddany modernizacji, obiekt jest ocieplony i posiada wyremontowaną elewację. Przy budynku znajduje się kilkanaście ogólnodostępnych, bezpłatnych miejsc parkingowych, również dla osób niepełnosprawnych. Budynek przy wejściu posiada pochylnię umożliwiającą dostęp do obiektu osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich.

Edukacja

- Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Pilicy, *ul. Senatorska 17*
- Zespół Szkół w Pilicy: Szkoła Podstawowa Nr 1 i Gimnazjum Nr 1, *ul. 17 Stycznia 2A*
- Zespół Szkół w Pilicy: Liceum i Technikum, *ul. Zamkowa 7*
- Przedszkole im. Janusza Korczaka, *ul. Senatorska 17*
- Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna, *ul. Zawierciańska 12* – biblioteka poza główną siedzibą w Pilicy posiada filie w Kidowie, Sławniowie i Wierbce. Zbiory bibliotek publicznych stanowi literatura pisarzy polskich i obcych, literatura dla dzieci i młodzieży, literatura popularno naukowa ze wszystkich dziedzin wiedzy, bogaty zestaw lektur szkolnych, a w czytelni – encyklopedie, leksykony, słowniki i albumy. Oprócz wypożyczalni dla dorosłych, czytelni i kąpielni dla maluchów placówka w Pilicy wyposażona jest w Czytelnię Internetową, która w dzisiejszych czasach jest niezbędna w zaspokajaniu potrzeby i zainteresowań czytelniczych użytkowników. Stan księgozbioru na koniec 2007 roku wynosił ogółem 40374 pozycji, w tym w Pilicy 19810 woluminów. Dla czytelników udostępnione są trzy komputery, które biblioteka otrzymała z Biblioteki Narodowej w ramach programu „IKONKA”, z których czytelnicy korzystają nieodpłatnie.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Rysunek 8 Stanowisko komputerowe w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Pilicy

Zródło: UMiG Pilica

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Pilica działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "POLMED", który na terenie miasta Pilica prowadzi dwie poradnie:

- Poradnia Ogólna w Pilicy, *ul. Armii Krajowej 18*,
- Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pilicy, *ul. Senatorska 3*.

W mieście zlokalizowane są również dwie apteki:

- Apteka "Pharmacy", *ul. Barbary 2*,
- Apteka Prywatna, *Pl. Mickiewicza 2*.

Pomoc Społeczna

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Pilicy

Adres: ul. Żarnowiecka 46 a

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, przysługuje osobom i rodzinom zamieszkującym gminę z powodu przyczyn, do których należą:

- ubóstwo,

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

- sieroctwo,
- bezdomność,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc w rodzinie,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomania,
- zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe,
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Rozwój turystyczny miasta i gminy nakazuje wprowadzenie działań mających na celu wykorzystanie warunków wynikających z korzystnych uwarunkowań. W tym celu planuje się stworzenie specjalistycznej placówki do której zadań będzie należała pomoc osobom wymagającym szczególnej troski i opieki w postaci Gminnego Centrum Opieki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Rysunek 9 Budynek przeznaczony na siedzibę Gminnego Centrum Opieki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej

Źródło: UMiG Pilica

Zakład Usług Wodnych i Komunalnych w Pilicy

Adres: ul. Żarnowiecka 48

Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej

Budynek remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilicy stanowi bardzo ważny obiekt dla ludności miasta. Obiekt wykorzystywany jest głównie przez strażaków, ale również przez pozostałych mieszkańców jednak w stopniu bardzo ograniczonym (miejsce organizacji przyjęć okolicznościowych, okazynie świetlica wiejska wykorzystywana przy okazji zebrań itp.).

4.5. Infrastruktura techniczna

4.5.1. System zaopatrzenia w wodę

Zaopatrzenie gminy Pilica w wodę dla celów bytowo gospodarczych, przemysłowych i przeciwpożarowych odbywa się z istniejących studni głębinowych. Rozbudowa sieci wymaga docelowego połączenia poszczególnych wodociągów wiejskich w sieć zbiorczą zamkniętą w system pierścieniowy.

Pod względem zaopatrzenia w wodę obszar Miasta i Gminy Pilica jest w czołówce gmin w powiecie zawierciańskim. Zgodnie ze stanem na koniec 2009 r. (GUS, Bank Danych Regionalnych) dane dotyczące gospodarki wodociągowej w odniesieniu do terenu gminy kształtują się następująco

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

- długość czynnej sieci rozdzielczej: 146,4 km, w tym 15 na terenie miasta Pilica,
- długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy: 131,4 km, w tym 15 na terenie miasta Pilica,
- połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania: 2 591 szt., w tym 610 na terenie miasta Pilica,
- woda dostarczona gospodarstwom domowym: 214,3 dam³, w tym 36,8 na terenie miasta Pilica,
- ludność korzystająca z sieci wodociągowej: 7 801 osób, w tym 1 907 na terenie miasta Pilica.

Na terenie gminy funkcjonuje 14 studni. Gmina Pilica zaopatrywana jest w wodę dla celów komunalnych z ośmiu ujęć wód podziemnych, jedno z nich zlokalizowane jest w Pilicy. Ujęciem wody w Pilicy i zasilana z niego siecią wodociągową zarządza Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Zawierciu.

Charakterystyka ujęcia w Pilicy:

- wydajność: 2 160,0 m³/d
- wiek warstwy wodonośnej: Jura
- rejon obsługiwany: Pilica

Jakość wód na terenie całej gminy jest dobra.

4.5.2. System kanalizacji

Skanalizowanie na obszarze gminy stanowi 10-15%. Konieczne jest planowe działanie prowadzone w tym względzie, nie tylko z powodu konieczności poprawy warunków życia mieszkańców, ale także ze względu na konieczność ochrony środowiska naturalnego (rolnictwo, hodowla i turystyka). System kanalizacji podlega Regionalnemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji w Zawierciu (2 sołectwa) oraz Zakładowi Usług Wodnych i Komunalnych w Pilicy (22 sołectwa). Sieć kanalizacyjna obsługuje miejską część gminy.

Zgodnie ze stanem na koniec 2009 r. (GUS, Bank Danych Regionalnych) dane dotyczące sieci kanalizacyjnej w odniesieniu do terenu gminy kształtują się następująco

- długość czynnej sieci kanalizacyjnej : 8,7 km, w tym 8,7 na terenie miasta Pilica,
- połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania: 101, w tym 101 na terenie miasta Pilica,
- ścieki odprowadzone: 99,7 dam³, w tym 99,7 na terenie miasta Pilica,
- ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej: 1 564, w tym na terenie miasta Pilica 1 464 osób.

4.5.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Dostawa mocy i energii elektrycznej na terenie gminy Pilica odbywa się w oparciu o istniejący układ tranzytowej napowietrznej linii WN 220 kV. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ustala w terenach intensywnej zabudowy i obszarach chronionych, rozbudowę kablowych, a w pozostałych terenach także napowietrznych sieci średnich (SN) i niskich napięć (nN) z zamknięciem w pierścieniu za pośrednictwem wewnętrznych lub słupowych stacji transformatorowych. Stacje takie należy lokalizować odpowiednio do bieżących potrzeb, w terenach publicznych, na gruntach przeznaczonych do scalenia i wtórnego podziału dla nowej zabudowy, a wyjątkowo w obrębie wydzielonych części gruntów prywatnych, po uzgodnieniu lokalizacji z właściwym zarządcą sieci elektroenergetycznej.

4.6. Gospodarka i rolnictwo

Zgodnie z danymi UMiG Pilica z września 2010 roku 70% powierzchni Gminy Pilica stanowią użytki rolne. Strukturę użytkowania gruntów gminnych prezentuje poniższa tabela.

Tabela 7 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Pilica

	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
Ogółem	14282	100
Użytki rolne, w tym:	10054	70
- grunty orne	8808	62
- łąki	589	4
- pastwiska	373	3
- sady	217	1,5

Źródło: UMiG Pilica

Ponad 91% ziemi gminnej należy do rolników indywidualnych. Gospodarstwa borykają się jednak z problemem niskiej jakości gleb oraz trudnymi warunkami gruntowo-wodnymi. Do pozytywnych cech gospodarowania w gminie należy zaliczyć niskie, w porównaniu do pozostałych regionów aglomeracji śląskiej, zanieczyszczenie środowiska. Na terenie gminy Pilica funkcjonuje 2014 gospodarstw o łącznej powierzchni 9 650 ha, z czego 73 notuje się na terenie sołectwa Pilica. W Pilicy przeważają gospodarstwa o powierzchni nieprzekraczającej 10 ha ziemi uprawnej. Mniejsze gospodarstwa, poniżej 5 ha mają charakter konsumpcyjny, czyli produkują w celu zaspokojenia własnych potrzeb żywnościowych. Tych ostatnich jest jednak niewiele. Większość ma charakter zdecydowanie dochodowy, stanowiąc główne źródło utrzymania mieszkańców. Zdecydowana większość rolników zajmuje się jednocześnie uprawami i hodowlą. Głównymi uprawami są: zboża (żyto, pszenica, jęczmień), ziemianki, kukurydza na paszę, rzepak.

Podstawowym źródłem utrzymania mieszkańców gminy jest praca w rolnictwie. Na terenie Miasta i Gminy Pilica działa ponadto siedmiu głównych pracodawców:

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Pilicy,

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

- Firma Norma w Sławniowie,
- Firma Variant S.A w Sławniowie,
- Zakład Sprzętu Elektroinstalacyjnego „Ospel” S.A. Wierbka,
- Firma JAF w Sławniowie,
- Bank Spółdzielczy w Wolbromiu, oddział w Pilicy.

Wskaźnik przedsiębiorczości cechuje tendencja rosnąca, co świadczy o rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, co z kolei pośrednio wpływa na ilość miejsc pracy na terenie Miasta i Gminy Pilica.

Do głównych branż gospodarki w Gminie Pilica należą:

- usługi budowlane,
- usługi transportowe,
- usługi naprawy samochodów,
- handel artykułami spożywczymi,
- handel artykułami budowlanymi,
- handel artykułami przemysłowymi.

Zgodnie z danymi GUS na koniec 2009 roku struktura podmiotów gospodarczych w gminie Pilica kształtuje się następująco:

- podmioty gospodarki narodowej ogółem: 574 szt., w tym 208 na terenie miasta Pilica,
- podmioty gospodarki narodowej ogółem sektor państwowy: 22 szt., w tym 15 na terenie miasta Pilica,
- podmioty gospodarki narodowej ogółem sektor prywatny 552 szt. w tym 193 na terenie miasta Pilica, z czego:
  - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą: 464 szt., w tym 163 na terenie miasta Pilica,
  - spółki handlowe: 10, w tym 6 na terenie miasta Pilica,
  - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego: 1
  - spółdzielnie: 3, w tym 2 na terenie miasta Pilica,
  - stowarzyszenia i organizacje społeczne: 28, w tym 5 na terenie miasta Pilica.

Zgodnie z danymi PUP Zawiercie na koniec sierpnia 2010 roku w Gminie Pilica bez pracy pozostawało 401 osób, z czego 189 stanowiły kobiety. 57 osób spośród ogółu bezrobotnych posiadało prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

4.7. Kapitał społeczny i ludzki

Miasto Pilica jest siedzibą najważniejszych obiektów użyteczności publicznej sprzyjających rozwojowi kapitału społecznego i ludzkiego w skali gminy.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Ochotnicza Straż Pożarna w Pilicy

Jedynym z formalnych przejawów integracji mieszkańców jest funkcjonowanie Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilicy. Próbę zorganizowania Ochotniczej Straży Pożarnej w Pilicy podjęto na zebraniu gminnym 15 września 1900 roku. Zebrani jednogłośnie uchwalili prośbę do naczelnika powiatu olkuskiego o utworzenie w Pilicy straży pożarnej złożonej z ochotników, zgodnie z ustawą o strażach pożarnych dla Kraju Nadwiślańskiego. Wójt Józef Kubiczek w raporcie z 13 lipca 1901 roku przedstawił naczelnikowi listę 69 członków, którzy zapisali się do straży pożarnej w Pilicy, jednocześnie zapewnił o lojalności obywatelskiej i politycznej kandydatów. OSP Pilica jest najstarszą jednostką w powiecie Zawierciańskim, istniejącą jako OSP od 1902 roku, a od roku 1906 posiadającą sztandar (który bierze w dalszym ciągu udział w uroczystościach).

6 czerwca 2010 roku OSP w Pilicy odznaczono Złotym Znakiem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP, jest to najwyższe odznaczenie jakie może uzyskać OSP za ponad stoletnią działalność w ochronie przeciwpożarowej. Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej jest ogólnopolskim, samorządnym, trwałym stowarzyszeniem, które zrzesza Ochotnicze Straże Pożarne i inne osoby prawne w celu reprezentowania ich interesów oraz propagowania i realizacji celów statutowych. Związek jest kontynuatorem chlubnych tradycji ruchu strażackiego wyrażających się w niesieniu bezinteresownej pomocy ludziom i służeniu Ojczyźnie. OSP w Pilicy podejmuje liczne starania zmierzające do kultywowania lokalnych tradycji i przekazywania cennej wiedzy oraz doświadczenia najmłodszym pokoleniom Piliczan, m.in. z tego powodu przy OSP działa Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza.

Koło Gospodyń Wiejskich

Na terenie miasta Pilicy prężnie działa również Koło Gospodyń Wiejskich. Jest to organizacja kobieca, działająca na podstawie art. 22 ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (Dz. U. z 1982 r. Nr 32, poz. 217 z późn. zm.) oraz uchwalonego przez siebie regulaminu. Koła gospodyń wiejskich w szczególności bronią praw, reprezentują interesy i działają na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin. Zajmują się głównie kwestiami związanymi z lokalnymi sprawami samorządowymi, pomagają w organizacji życia na wsi. Członkinie organizują imprezy artystyczne, różnorodne kursy i zabawy wiejskie.

Pozostałe przejawy aktywności społecznej

Aktywność społeczna mieszkańców wyraża się także w dbałości o przestrzeń prywatną i publiczną. Przydomowe ogródki mieszkańców są wypielęgnowane i czyste. Ponadto

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

świadomość ekologiczna mieszkańców jest bardzo wysoka, wszystkie posesje wyposażone są w kosze, szczelne zbiorniki na nieczystości itp.

Szansę na aktywizację i oddolne zaangażowanie w rozwój obszarów wiejskich mieszkańców Pilicy stwarza również fakt, iż miasto jest objęte zasięgiem terytorialnym działalności LGD „Perła Jury”, działającej w ramach programu Leader. Celem głównym podejścia Leader jest budowanie kapitału społecznego na obszarach wiejskich m.in. poprzez aktywizację mieszkańców wsi, polepszanie zarządzania lokalnymi zasobami. Stowarzyszenie to realizowało schemat II w ramach SPO-ROL, w ramach którego Gmina Pilica bezpośrednio realizowała projekty, jak również była beneficjentem projektów realizowanych przez inne gminy np. festyny, zamkowa szkołka rycerska, czy też projekty szkoleniowe i edukacyjne. W okresie programowania 2007-2013 sołectwo może być beneficjentem środków finansowych pozyskanych przez LGD „Perła Jury”. Sukces w postaci pozyskania pewnych środków finansowych dla sołectwa mógłby stać się wyznacznikiem dalszej aktywizacji mieszkańców, która jest tym bardziej możliwa, biorąc pod uwagę wzajemną życzliwość mieszkańców, ich zaangażowanie w sprawy lokalne oraz kultywację tradycji i kultury regionu.

5. Ocena mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń miejscowości Pilica (analiza SWOT)

Analiza SWOT (analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń) jest kompleksową metodą służącą do badania zarówno czynników wewnętrznych bezpośrednio związanych z jednostką (organizacją), dla której opracowywany jest projekt, jak i czynników zewnętrznych, które z jednej strony tworzą szanse dla powodzenia projektu, ale generują także zagrożenia.

Tabela 8 Analiza SWOT dla miejscowości Pilica

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> położenie na skrzyżowaniu dwóch dróg wojewódzkich (DW 794 i DW 790) oraz dwóch dróg powiatowych (DP 14305 i DP 14310) doskonała lokalizacja umożliwiająca bezpośrednie połączenia drogowe z Zawierciem, Dąbrową Górniczą, Myszkowem oraz dużymi miastami Aglomeracji Górnośląskiej występowanie połączeń komunikacyjnych z pobliskimi miastami położenie na terenie Jury Krakowsko-Częstochowskiej, co w konsekwencji daje miejscowości doskonałe warunki krajobrazowe, dużą ilość lasów, liczne zasoby runa leśnego oraz fauny i flory niezwykle bogata historia i mnogość zabytków atrakcyjnych turystycznie występowanie miejsc obserwacji archeologicznej występowanie licznych terenów naturalnych atrakcyjnych turystycznie położenie na trasie oznakowanych szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych) dobra jakość wód podziemnych dobra jakość gleb duży zapał lokalnej ludności w zakresie chęci integracji społecznej w wielu wymiarach stabilna sytuacja finansowa miasta	<ul style="list-style-type: none"> systematycznie zmniejszająca się liczba mieszkańców stosunkowo niskie kwalifikacje mieszkańców występowanie patologii społecznych (alkoholizm, rozbitcie rodzin, wzrost przestępczości) brak sprawnego systemu pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych brak profesjonalnego zaplecza gastronomiczno-hotelarskiego brak oczyszczalni ścieków i dostępu do kanalizacji we wszystkich rejonach miasta niewystarczająca ilość środków finansowych, uniemożliwiająca realizację wszystkich niezbędnych inwestycji
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> rozwój usług turystycznych, agroturystycznych i rekreacyjnych w regionie, wydłużenie sezonu turystycznego rozwój nieuciążliwej produkcji korzystny klimat sprzyjający rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw możliwy rozwój infrastruktury teleinformatycznej ze względu na udział gminy w projekcie „Rozwój społeczeństwa informacyjnego w Zagłębiu Dąbrowskim - Powiat Zawierciański” w ramach Programu Rozwoju Subregionu Centralnego zmiany w świadomości społeczeństwa polegające na dążeniu do zdobycia wyższego wykształcenia od posiadanego obecnie	<ul style="list-style-type: none"> brak odpowiednich rozwiązań prawnych w zakresie ochrony środowiska w sąsiednich gminach ceny nośników energii utrudniające proekologiczne zachowania (problemy z wyeliminowaniem niskiej emisji) wydłużony okres oczekiwania na realizację budowy oczyszczalni ścieków, skutkujący wzrostem zanieczyszczenia środowiska ograniczone możliwości finansowe gminy i powiatu w zakresie przeprowadzania systematycznych remontów i modernizacji dróg gminnych i powiatowych skomplikowane i długotrwałe procedury aplikowania o środki UE

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

▪ zainteresowanie mieszkańców przeludnionych aglomeracji miejskich terenami wiejskimi ▪ możliwość pozyskania środków UE na realizację zadań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców ▪ działanie Lokalnej Grupy Działania „Perła Jury” (Leader) na terenie obejmującym Pilicę ▪ planowana budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków na terenie gminy ▪ konsekwentnie podejmowane przez gminę zadania inwestycyjne zmierzające do rewitalizacji i utrzymania najbardziej atrakcyjnych obszarów miasta ▪ proekologiczna postawa władz samorządowych w zakresie uregulowania gospodarki wodno ściekowej i ograniczenia niskiej emisji	

Źródło: Opracowanie własne

6. Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną i przyczyniające się do rozwoju i odnowy miejscowości

6.1. Cele rozwoju miasta Pilica

Walory krajobrazowe Gminy Pilica, szereg znanych miejsc kultu religijnego oraz historycznie ważne obiekty stanowią istotne mocne strony gminy i okolic, co stwarza szanse na konsekwentny rozwój i promocję terenów gminnych. W ostatnich latach zauważalny jest systematyczny napływ turystów oraz osób zainteresowanych pobytem stałym na terenie gminy. W przeważającej mierze tereny gminy stanowią atrakcyjne miejsce dla mieszkańców pobliskich przeludnionych aglomeracji miejskich. W przypadku miasta można mówić o kompleksowych uwarunkowaniach turystycznych, na które składają się następujące elementy:

- liczne zabytki,
- zabytkowy układ urbanistyczny starówki,
- ogólnodostępne tereny rekreacyjne,
- nieskażona przyroda,
- doskonała lokalizacja.

Potencjałem Gminy Pilica jest przede wszystkim położenie na obszarze sprzyjającym rozwojowi turystyki. Atrakcyjność gminy będzie systematycznie wzrastać wraz z rozwojem infrastruktury technicznej, który spowoduje nie tylko poprawę jakości życia mieszkańców, ale przede wszystkim przyczyni się do ochrony środowiska naturalnego. Mimo pozytywnych zmian społeczno-gospodarczych w Gminie Pilica istnieje obawa jej marginalizacji ze względu na położenie geograficzne poza metropolią w kontekście obecnej konkurencji czy powoływania inicjatyw współdziałania miast na terenie Województwa Śląskiego.

Cele rozwoju

Wizja Pilicy jaka rodzi się na bazie inwentaryzacji zasobów i oczekiwań mieszkańców jest następująca:

Pilica nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym do zamieszkania oraz wypoczynku ośrodkiem zachowującym dziedzictwo historyczne, dbającym o środowisko naturalne i otwartym na obsługę ruchu turystycznego, łączącym wartości kulturowe i przyrodnicze z możliwością nowoczesnego inwestowania w oparciu o układ komunikacji drogowej.

Cel główny jaki wynika z powyższej wizji to:

Stworzenie jak najlepszych warunków dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego mieszkańcom i inwestorom, ze szczególnym uwzględnieniem obsługi

ruchu turystycznego przy jednoczesnym zachowaniu szczególnych uwarunkowań historycznych, kulturowych i przyrodniczych

Cele strategiczne

Zarysowane poniżej cele strategiczne umożliwiają wybiórczą realizację konkretnych zadań inwestycyjnych, w zależności od dostępności źródeł finansowania przy jednoczesnym zachowaniu możliwości indywidualnego dostosowywania zakresu projektów do aktualnych potrzeb (priorytetów). Cele strategiczne obejmują zakres inwestycji materialnych, a także promują działania „miękkie”. Należą do nich:

1. Ochrona wartości środowiska naturalnego

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- budowę kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków na terenie gminy
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego (ograniczenie niskiej emisji)
- edukację dzieci i młodzieży w zakresie ochrony środowiska
- promowanie walorów środowiska naturalnego na terenie gminy i sołectwa
- skuteczną walkę z dzikimi składowiskami odpadów
- promowanie segregacji śmieci
- ochronę dziedzictwa przyrodniczego

2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- modernizację i rozbudowę systemu komunikacji drogowej
- budowę kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków na terenie gminy
- zapewnienie powszechnego, szerokopasmowego i bezpiecznego dostępu do Internetu
- rewitalizację zdegradowanych obszarów i obiektów

3. Podniesienie standardu życia mieszkańców

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- działania nakierowane na promocję edukacji oraz szkolenia skierowane do wszystkich grup wiekowych
- ułatwianie pracy rolników poprzez zakup najnowszej generacji maszyn i urządzeń rolniczych
- promocję agroturystyki jako dodatkowego źródła dochodu
- podejmowanie działań gospodarczych obsługujących ruch turystyczny
- aktywizację zawodową bezrobotnych
- wzrost liczby usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną
- poprawę warunków oraz jakości i dostępności usług medycznych

- poprawę warunków spędzania czasu wolnego
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego (m.in. poprzez budowę monitoringu)

4. Zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- kultywowanie miejscowych tradycji i zwyczajów
- krzewienie lokalnej kultury
- propagowanie wiedzy historycznej o dziejach wsi i najbliższej okolicy już na poziomie szkolnym
- wykorzystanie potencjału, doświadczenia, energii i wolnego czasu mieszkańców do działania na rzecz społeczności lokalnej
- przyciąganie i integrowanie ze społecznością miasta osób okresowo przebywających na jego terenie (głównie turystów)
- stworzenie i rozwój lokalnych produktów kulturalnych
- stworzenie i promocja oferty kulturalnej miasta

5. Modernizacja i rozwój bazy gospodarczej, historycznej, kulturowej i turystycznej

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- promocję agroturystyki jako dodatkowego źródła dochodu
- rozwój bazy gastronomiczno-hotelowej
- wzrost wartości inwestycji bezpośrednich w mieście
- stworzenie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości
- poprawę bazy instytucji otoczenia biznesu
- wspomaganie rozwoju drobnej przedsiębiorczości
- aktywizację i wspomaganie przedsiębiorczości mieszkańców

6. Stworzenie oferty społeczno-edukacyjnej dla mieszkańców wsi

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

- organizację zajęć edukacyjnych i kulturalnych dla mieszkańców w każdym wieku
- aktywizację społeczną w oficjalnej formie
- organizację spotkań i imprez zwiększających poczucie lokalnej tożsamości
- współpracę z mieszkańcami pozostałych sołectw gminy
- organizację szkoleń i warsztatów na tematy związane z rozwojem przedsiębiorczości
- organizację wyjazdów na targi związane z turystyką

7. Promocja miasta

Cel realizowany zostanie np. poprzez:

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

- wydawnictwa promujące mikroregion
- stworzenie i promocja oferty kulturalnej i turystycznej
- stworzenie i rozwój punktu informacji turystycznej
- udział w targach turystycznych

6.2. Zadania planowane do realizacji w latach 2010-2017

Rozwój miasta Pilicy w ciągu najbliższych 7 lat oraz w późniejszym okresie powinien się oprzeć na wykorzystaniu jej atutów przyrodniczych, potencjału turystycznego oraz na właściwym ukierunkowaniu indywidualnej i grupowej aktywności jego mieszkańców. Bardzo pomocne w tym zakresie mogą być programy pomocowe UE oraz finansowe i organizacyjne wsparcie gminy. Współdziałanie społeczności lokalnej z władzami gminy, organizacjami pożytku publicznego i lokalną LGD „Perła Jury” powinno być nakierowane na zadania planowane do realizacji w latach 2010-2017 obejmujące swym zasięgiem teren miasta Pilica, prezentuje je poniższa tabela.

Plan Odnowy Miejscowości
PILICA

Tabela 9 Zadania do realizacji w okresie 2010-2017 w mieście Pilica– szacowane koszty, cele i źródła finansowania

Lp.	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania	Cel projektu
1	<i>Prace konserwatorskie czterech elewacji zabytkowej kolegiaty w Pilicy (w kościele p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Pilicy)</i>	623 342,31 zł	PROW 2007-2013, oś 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie Odnowa i rozwój wsi, środki własne parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty w Pilicy	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie dziedzictwa kulturowego w Pilicy wzrost standardu bazy historycznej i kulturowej wzrost atrakcyjności turystycznej miasta
2	<i>Przeprowadzenie prac konserwacyjnych w kościele p.w. św. Jerzego w Pilicy</i>	1 000 000,00 zł.	PROW 2007-2013, oś 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie Odnowa i rozwój wsi, środki własne parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty w Pilicy	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie dziedzictwa kulturowego w Pilicy wzrost standardu bazy historycznej i kulturowej wzrost atrakcyjności turystycznej miasta
3	<i>Iluminacja ruin kościoła p.w. św. Stanisława i Walentego</i>	450 000,00 zł.	środki własne gminy	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie dziedzictwa kulturowego w Pilicy wzrost standardu bazy historycznej i kulturowej wzrost atrakcyjności turystycznej miasta
4	<i>Rewitalizacja obszaru Rynku w Pilicy</i>	4 650 000,00 zł.	RPO WSL 2007-2013, środki własne gminy	<ul style="list-style-type: none"> rewitalizacja obszarów zdegradowanych zachowanie dziedzictwa kulturowego w Pilicy wzrost standardu bazy historycznej i kulturowej wzrost standardu bazy gospodarczej wzrost atrakcyjności turystycznej miasta tworzenie i rozwój regionalnych produktów turystycznych poprawa estetyki zagospodarowania terenu podniesienie standardu życia mieszkańców
5	<i>Przebudowa ulic w obrębie średniowiecznego układu drogowego miasta i historycznych przedmieść wraz z wymianą</i>	10 500 000,00 zł.	środki własne gminy i powiatu	<ul style="list-style-type: none"> podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego poprawa estetyki zagospodarowania terenu

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

	mediów, pozyskaniem miejsc parkingowych oraz nową organizacją ruchu pieszego i kołowego			<ul style="list-style-type: none"> wzrost dostępności komunikacyjnej centrum miejscowości podniesienie standardu życia mieszkańców
6	Stworzenie systemu monitoringu miejskiego	600 000,00 zł.	środki własne gminy	<ul style="list-style-type: none"> podniesienie bezpieczeństwa publicznego zmniejszenie poziomu przestępczości podniesienie standardu życia mieszkańców
7	Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków Projekt obejmie swym zasięgiem teren całej gminy.	34 081 781,32 zł	RPO WSL 2007-2013, środki własne gminy	<ul style="list-style-type: none"> ochrona wartości środowiska naturalnego podniesienie standardu życia mieszkańców
8	Rozwój społeczeństwa informacyjnego w Zagłębiu Dąbrowskim - Powiat Zawierciański Projekt będzie realizowany na obszarze wszystkich gmin wchodzących w skład Powiatu Zawierciańskiego.	14 681 397,93 zł	RPO WSL 2007-2013, środki własne powiatu	<ul style="list-style-type: none"> podniesienie standardu życia mieszkańców rozwój infrastruktury technicznej sołectwa walka z wykluczeniem cyfrowym
9	Sieć tras rowerowych dla centralnej części Jury Krakowsko - Częstochowskiej w gminie Pilica Projekt obejmie swym zasięgiem teren miasta Pilica, Kocikowa, Zarzecze, Złożeniec, Smoleń, Cisowa, Sławniów.	920 575,19 zł	RPO WSL 2007-2013 (Program Rozwoju Subregionów), środki własne gminy	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie i rozwój regionalnych produktów turystycznych m.in.: dzięki wykorzystaniu specyficznych walorów gminy Pilica i gmin ościennych wzrost atrakcyjności turystycznej gminy Pilica wzrost liczby inwestorów poprzez poprawę atrakcyjności terenu rozwój aktywnych form turystyki rozwój kooperacji w zakresie usług turystycznych poprawa bezpieczeństwa w gminie dzięki rozdzieleniu ruchu kołowego i

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

				<ul style="list-style-type: none"> rowerowego ▪ poprawa estetyki zagospodarowania terenu ▪ wzmocnienie wśród mieszkańców świadomości rozwiązywania przez gminę problemów związanych z brakiem miejsc przeznaczonych do aktywnego wypoczynku ▪ podniesienie standardu życia mieszkańców
10	Zagospodarowanie obszaru zalewu w Pilicy	1 400 000,00 zł	środki własne gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tworzenie i rozwój regionalnych produktów turystycznych ▪ wzrost atrakcyjności turystycznej gminy Pilica ▪ poprawa estetyki zagospodarowania terenu ▪ wzrost liczby inwestorów poprzez poprawę atrakcyjności terenu ▪ rozwój aktywnych form turystyki i rekreacji ▪ wzmocnienie wśród mieszkańców świadomości rozwiązywania przez gminę problemów związanych z brakiem miejsc przeznaczonych do aktywnego wypoczynku ▪ podniesienie standardu życia mieszkańców
11	Przebudowa Parku Miejskiego „Lipie”	400 000,00 zł.	środki własne gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost atrakcyjności turystycznej gminy Pilica ▪ poprawa estetyki zagospodarowania terenu ▪ rozwój aktywnych form turystyki i rekreacji ▪ wzmocnienie wśród mieszkańców świadomości rozwiązywania przez gminę problemów związanych z

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

				brakiem miejsc przeznaczonych do aktywnego wypoczynku ▪ podniesienie standardu życia mieszkańców
12	Szkolenia dla mieszkańców wsi w zakresie pozyskiwania środków na rozwój działalności, rolniczej, pozarolniczej, przetwórstwa nowoczesnych metod gospodarowania itp.	200 000 zł	PROW 2007-2013 Oś 4 Leader, środki własne gminy/Program Operacyjny Kapitał ludzki	▪ podniesienie standardu życia mieszkańców ▪ stworzenie oferty społeczno-edukacyjnej dla mieszkańców różnych grup wiekowych
13	Udział w targach turystycznych	50 000 zł	środki własne gminy, prywatni sponsorzy	▪ podniesienie standardu życia mieszkańców ▪ propagowanie wartości historycznych i kulturowych ▪ promocja miasta
14	Materiały i wydawnictwa promocyjne (dotyczące miasta w kontekście mikroregionu)	50 000 zł	środki własne gminy, środki UE w ramach PROW Os. 4 Leader	▪ promocja miasta
15	Przebudowa targowiska miejskiego	3 700 000 zł	środki własne gminy, prywatni sponsorzy	▪ poprawa estetyki zagospodarowania terenu ▪ wzrost liczby inwestorów poprzez rozwój gospodarczy ▪ podniesienie standardu życia mieszkańców
16	Adaptacja budynku na Gminne Centrum Opieki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej	2 050 000 zł	środki własne gminy	▪ podniesienie standardu życia mieszkańców ▪ aktywna walka z bezrobociem ▪ podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców ▪ stworzenie oferty społeczno-edukacyjnej dla mieszkańców różnych grup wiekowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Pilica

Plan Odnowy Miejscowości
PILICA

Przewidywany harmonogram realizacji prezentuje poniższy wykres Gantt'a.

Tabela 10 Wykres Gantt'a

Nazwa projektu	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Prace konserwatorskie czterech elewacji zabytkowej kolegiaty w Pilicy (w kościele p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Pilicy)</i>								
<i>Przeprowadzenie prac konserwacyjnych w kościele p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Pilicy</i>								
<i>Przeprowadzenie prac konserwacyjnych w kościele p.w. św. Jerzego w Pilicy</i>								
<i>Iluminacja ruin kościoła p.w. św. Stanisława i Walentego</i>								
<i>Rewitalizacja obszaru Rynku w Pilicy</i>								

Plan Odnowy Miejscowości
PILICA

Przebudowa ulic w obrębie średniowiecznego układu drogowego miasta i historycznych przedmieść wraz z wymianą mediów, pozyskaniem miejsc parkingowych oraz nową organizacją ruchu pieszego i kołowego								
Stworzenie systemu monitoringu miejskiego								
Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków Projekt obejmie swym zasięgiem teren całej gminy.								
Rozwój społeczeństwa informacyjnego w Zagłębiu Dąbrowskim - Powiat Zawierciański Projekt będzie realizowany na obszarze wszystkich gmin wchodzących w skład Powiatu Zawierciańskiego.								

Plan Odnowy Miejscowości
PILICA

Sieć tras rowerowych dla centralnej części Jury Krakowsko – Częstochowskiej w gminie Pilica Projekt obejmie swym zasięgiem teren miasta Pilica, Kocikowa, Zarzecze, Złożeniec, Smoleń, Cisowa, Sławniów.								
Zagospodarowanie obszaru zalewu w Pilicy								
Przebudowa Parku Miejskiego „Lipie”								
Szkolenia dla mieszkańców wsi w zakresie pozyskiwania środków na rozwój działalności, rolniczej, pozarolniczej, przetwórstwa nowoczesnych metod gospodarowania itp.								
Udział w targach turystycznych								
Materiały i wydawnictwa promocyjne (dotyczące miasta w kontekście mikroregionu)								
Przebudowa targowiska miejskiego								

**Plan Odnowy Miejscowości
PILICA**

Adaptacja budynku na Gminne Centrum Opieki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z UMiG Pilica

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania dla miasta i gminy Pilica na terenie miasta Pilica występują niżej wymienione tereny, w zakresie których dopuszcza się określone modernizacje mogące wskazywać na przyszłe, nie planowane w chwili obecnej projekty inwestycyjne:

- 1. UK,ZPz – tereny usług kultury i zieleni parkowej - zespół pałacowo parkowy obejmujący XVII w. pałac z parkiem, oficyny pałacowe, fortyfikacje bastionowe i kordegardę.
- 1.1. UKs – tereny zabudowy usługowej, kultu religijnego – kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty z XV w. oraz XVIII w. dzwonnica.
- 1.2. UKs – tereny zabudowy usługowej, kultu religijnego – kościół szpitalny pw. św. Jerzego z XVII w. z dawnym domem dla ubogich.
- 1.1. UO – tereny zabudowy usługowej, oświaty – istniejące przedszkole. Dopuszcza się modernizację obiektu dla podniesienia jakości jego architektury oraz adaptację na inne cele usługowe.
- 1.2. UO,US – tereny zabudowy usługowej, oświaty i sportu. Istniejący zespół szkół z ogólnodostępnymi boiskami sportowymi. Dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy związanej uzupełnieniem programu szkół i sportu w zachodniej części działki.
- 1.US – tereny usług sportu. Planowany ośrodek sportów wodnych. Wymagana pełna koordynacja zagospodarowania terenu w sytuacji częściowych realizacji obiektu.
- 1.UT - tereny usług turystyki. Planowany zespół usług turystycznych – hotelowych, gastronomii i drobnego handlu. Wymagana pełna koordynacja zagospodarowania terenu w sytuacji częściowych realizacji obiektu.
- 1.1. P - 1.2.P – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów. Istniejąca mleczarnia i baza transportu mleczarskiego. Dopuszcza się modernizację techniczną i podnoszenie architektonicznych standardów obiektu.
- 1.1. E – tereny infrastruktury technicznej-elektroenergetyki. Istniejący RS Pilica do przebudowy na GPZ zasilany z projektowanej linii WN 110 kV.
- 1.2.E, 1.3.E - tereny infrastruktury technicznej-elektroenergetyki. Rezerwa terenu dla wewnętrznych stacji trafo.
- 1.W – tereny infrastruktury technicznej-wodociągów. Ujęcie wody pitnej.

6.3. Charakterystyka zadania głównego

W niniejszym programie wymienia się wiele projektów, których realizacja będzie kluczowa dla dalszego, stabilnego rozwoju miasta. Zadania te ze względu na ich specyfikę i całkowitą wartość przewidywanych prac zostaną zgłoszone do dofinansowania w ramach procedur konkursowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, programów operacyjnych lub zrealizowane zostaną ze środków własnych gminy.

Przedsięwzięciem głównym objętym niniejszym Planem Odnowy Miejscowości jest zadanie pn. *Prace konserwatorskie czterech elewacji zabytkowej kolegiaty w Pilicy (w kościele p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Pilicy)*. Barokowa kolegiata jest budowlą ceglana, otynkowaną z wysokim trzonem nawy głównej i niższym, wysuniętym ku wschodowi gotyckim prezbiterium o zamkniętej pięciokątnej absydzie wspartej trzema przyporami. Dobudowane po bokach kaplice, a od północy zakrystia pokryte są dachem pulpitowym, zaś nawa główna stosunkowo wysokim dachem dwuspadowym. Na elewacji wschodniej i zachodniej występują 3 attyki. Wszystkie elewacje zdobią elementy profilowanej i rzeźbionej kamieniarki, ozdobne sztukaterie wykonane w zaprawie wapienno-piaskowej oraz profile tynkowe gzymsów i kapiteli. Na ścianie południowej kaplic Padniewskich znajduje się tynkowa tarcza zegara słonecznego.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

Rysunek 10 Kościół Św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty

Zródło: UMiG Pilica

Stan zachowania wszystkich elewacji jest zły. Wtórnie wykonany, mocny tynk jest silnie zabrudzony, miejscami popękany i odspojony od ceglanego podłoża. Tynkowe gzymsy posiadają miejsca zdestruowane działaniem wilgoci i wody opadowej oraz soli migrujących wraz z wilgocią i rozkładających strukturę tynku. Sztukaterie występujące na elewacjach posiadają wiele ubytków i partii o rozłożonej strukturze. W wielu miejscach widoczne są ciemnozielone wypłamienia spowodowane spływaniem korozji opierzeń blacharskich. Wzdłuż przyziemia elewacji zwiększone zawilgocenie spowodowało korozję tynków. Niektóre elementy ozdobnej kamieniarki w części zakryte są późniejszymi nawarstwieniami nierównych, zbyt mocnych cementowych tynków, inne są bardzo zniszczone i w fragmentach powypłukiwane przez zakwaszone wody opadowe.

W ramach projektu zakłada się przeprowadzenie gruntownej renowacji płaskich powierzchni gładkich tynków oraz profilowanych w tynku gzymsów i opasek wokółokienniczych. Działania w tym zakresie winny doprowadzić do przywrócenia na całej powierzchni wszystkich elewacji dobrego stanu technicznego tych elementów oraz ich estetycznego wyglądu właściwie eksponującego architekturę zabytkowej kolegiaty. Duże

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

partie dobrze zachowanych, gładkich dawnych tynków zostaną pozostawione i jedynie odczyszczane oraz poddane zabiegom estetycznym. Zakłada się pełną konserwację (estetyczną i techniczną) sztukaterii występujących na wszystkich czterech elewacjach. Zabiegi te muszą przywrócić im dobre parametry techniczne i pierwotny, zamierzony przez twórców efekt wizualny. Liczne elementy kamiennego detalu architektonicznego poddane zostaną pełnej konserwacji zatrzymującej procesy destrukcyjne i likwidujące dotychczasowe skutki tych procesów, włącznie z wykonaniem niezbędnych rekonstrukcji w nowym materiale. Występujące w elewacjach ozdobne sztukaterie i elementy kamienne zostaną w końcowym etapie zabezpieczone przez właściwą hydrofobizację. Założeniem konserwatorskim jest przywrócenie pierwotnej kolorystyki wszystkich czterech elewacji kolegiaty.

Źródła finansowania

Zadanie jest możliwe do sfinansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 w ramach osi 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie Odnowa i Rozwój Wsi.

Celem działania jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich, co umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Cele projektu wpisują się w cele działania, bowiem projekt ma na celu w zasadniczy sposób przyczynić się do zachowania dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Pilica. Na skutek modernizacji elewacji nastąpi znaczna poprawa stanu technicznego infrastruktury Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Pilicy.

W ramach działania pomocy finansowej udziela się podmiotom z tytułu inwestycji m.in. w zakresie:

Odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnych wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków, w tym zakup sprzętu, materiałów i usług służących realizacji operacji.

Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych projektu. Przy założeniu, że maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi 500 000 zł w okresie realizacji Programu, możliwy jest montaż finansowy przedstawiony w poniższej tabeli.

Plan Odnowy Miejscowości
PILICA

Tabela 11 Montaż finansowy zadania głównego

Rodzaj kosztu/ źródło finansowania	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	VAT w kosztach kwalifikowanych
Prace renowacyjne i konserwatorskie na czterech elewacjach kolegiaty w Pilicy wraz z rusztowaniami			
Elewacja zachodnia	152 934,32	152 934,32	27 578,32
Elewacja północna	118 239,96	118 239,96	21 321,96
Elewacja wschodnia	223 290,50	223 290,50	40 265,50
Elewacja południowa	110 674,74	110 674,74	19 957,74
Opracowanie dokumentacji projektowej	6 100,00	6 100,00	1 100,00
Nadzór inwestorski	12 102,79	12 102,79	2 182,47
Suma kosztów	623 342,31	623 342,31	112 405,99
Środki EFROW		467 506,00	
Środki własne beneficjenta		155 836,31	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji projektowo-kosztorysowej

7. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych

Układ przestrzenny Pilicy najbliższy jest stylowi wielodrożnicy. Stan taki zapewnia dogodny dostęp do ośrodka gminnego z poszczególnych miejscowości, jednak w samym mieście rodzi poważne problemy komunikacyjne oraz uciążliwości sanitarne. Znakiem charakterystycznym struktury przestrzennej miasta jest występowanie rynku miejskiego na polu kwadratu, wokół którego występują zabudowania o charakterze mieszkalnym i usługowym. Rynek w Pilicy jest jednym z najbardziej charakterystycznych punktów miasta. Elementem górującym nad jego terenem stanowią zabudowania kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty. Dominantę centrum Pilicy stanowi więc głównie budynek kościoła jak również zlokalizowany w oddali na wzgórzu sąsiedniego sołectwa – Biskupic klasztor.

Jakkolwiek rynki często zatracają swój pierwotny charakter, rynek w Pilicy wciąż pozostaje centrum życia miasta. Wokół rynku koncentruje się życie gospodarcze i społeczne. W okresie letnim dla wielu turystów rynek jest najbardziej charakterystycznym punktem miasta, stanowiącym miejsce spotkań i odpoczynku.

Rysunek 11 Pilecki rynek z lotu ptaka

Źródło: UMiG Pilica

Nawierzchnię placu otacza wzdłuż jego czterech boków jezdnia o nawierzchni asfaltowej z chodnikiem po stronie zewnętrznej, wykonanego z kostki betonowej. Wokół płyty rynku po jej zewnętrznej stronie znajdują się miejsca parkingowe i zatoka autobusowa wraz z przystankiem od strony północnej. Płyta rynku jest wybrukowana kostką betonową

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

w układzie „turbiniowym”, pola pomiędzy ciągami pieszymi wybrukowane zostały kamieniem wapiennym i dolomitowym. W centralnym punkcie placu znajduje się źródło uliczne otwarte i zadaszony, w południowo zachodnim narożniku znajduje się pomnik w formie głazu z tablicą informacyjną.

Rysunek 12 Źródło uliczne znajdujący się w centralnym punkcie rynku

Źródło: UMiG Pilica

W części południowej znajdują się uczytelnione zarysy fundamentów ratusza miejskiego, które odkryto podczas badań archeologicznych w 2001 r. W północno-wschodnim narożniku znajduje się budynek szaleatów miejskich, zagłębiony w ziemi z zejściem schodami od strony północnej. Na płycie rynku umiejscowiono także obiekty małej architektury w postaci ławek, słupów ogłoszeniowych, latarni ulicznych oraz kiosków handlowych. Istniejąca zieleń to

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

zachowana stara lipa w części północnej i nowe nasadzenia z 2002 r. w postaci kulistej odmiany wiśni pospolitej wysoko szczepionej, które wprowadzone są w obszary starego bruku.

Rysunek 13 Elementy małej architektury, istniejąca zieleń na obszarze rynku

Zródło: UMiG Pilica

Ze względu na skomplikowaną strukturę własnościową oraz ograniczone środki finansowe, obiekty zlokalizowane wokół rynku przez dziesiątki lat nie były poddawane pracom konserwacyjnym, co w efekcie doprowadziło do wielu nieodwracalnych zmian. Obszar ten wymaga kompleksowej modernizacji i działań rewitalizacyjnych zarówno samego rynku jak i dróg dojazdowych do jego terenu. Realizacja projektu będzie miała na celu przede wszystkim:

- rewitalizację obszarów zdegradowanych,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego w Pilicy,
- wzrost standardu bazy historycznej i kulturowej,
- wzrost standardu bazy gospodarczej,
- wzrost atrakcyjności turystycznej miasta,
- tworzenie i rozwój regionalnych produktów turystycznych,

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

- poprawę estetyki zagospodarowania terenu,
- podniesienie standardu życia mieszkańców.

Projekt realizowany będzie na działce o numerze ewidencyjnym: 796/1 k.m. 5 obr. Pilica. Inwestycja obejmuje rynek starego miasta Pilica, Plac Mickiewicza. Projekt realizowany na zlecenie Urzędu Miasta i Gminy Pilica, ma na celu uzyskanie nowej jakości płyty rynku poprzez poprawę estetyki wykonania, zastosowanie szlachetnych materiałów wykończeniowych oraz korektę istniejących miejsc postojowych wokół płyty rynku. Zadanie przewiduje także modernizację szaleatów miejskich oraz rekonstrukcję dawnego budynku ratusza w miejscu relikwów fundamentów uczytelnionych w posadzce podczas poprzedniej modernizacji płyty rynku w 2002 r.

Zrewitalizowany obszar rynku będzie stanowił niezaprzeczalne centrum miejscowości i gminy Pilica, sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych. Będzie to również doskonała lokalizacja organizacji imprez o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, przyczyniających się do integracji lokalnej społeczności oraz osób odwiedzających miasto i gminę.

Plan Odnowy Miejscowości PILICA

8. Spis tabel, rysunków i wykresów

Spis tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców Gminy Pilica w roku 2009	9
Tabela 2 Prognoza liczby mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego oraz Województwa Śląskiego w latach 2010-2030	10
Tabela 3 Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie miasta Pilica	15
Tabela 4 Stanowiska archeologiczne „OW” zlokalizowane na terenie Miasta Pilica.....	18
Tabela 5 Obiekty podlegające ochronie prawnej zlokalizowane na terenie miasta Pilica.....	18
Tabela 6 Kapliczki i krzyże przydrożne w mieście Pilica	20
Tabela 7 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Pilica	30
Tabela 8 Analiza SWOT dla miejscowości Pilica.....	34
Tabela 9 Zadania do realizacji w okresie 2010-2017 w mieście Pilica– szacowane koszty, cele i źródła finansowania.....	40
Tabela 10 Wykres Gantt'a	44
Tabela 11 Montaż finansowy zadania głównego	52

Spis rysunków

Rysunek 1 Sołectwa Gminy Pilica	7
Rysunek 2 Układ przestrzenny centrum Pilicy z lotu ptaka	11
Rysunek 3 Elementy charakterystyczne zabudowy centrum Pilicy.....	13
Rysunek 4 Zalew w Pilicy	17
Rysunek 5 Pałac w Pilicy.....	19
Rysunek 6 Rynek w Pilicy	22
Rysunek 7 Lokalizacja miejscowości na tle trasy rowerowej w gminie Pilica	24
Rysunek 8 Stanowisko komputerowe w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Pilicy	26
Rysunek 9 Budynek przeznaczony na siedzibę Gminnego Centrum Opieki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej	28
Rysunek 10 Kościół Św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty	50
Rysunek 11 Pilecki rynek z lotu ptaka	53
Rysunek 12 Źródło uliczny znajdujący się w centralnym punkcie rynku	54
Rysunek 13 Elementy małej architektury, istniejąca zieleń na obszarze rynku	55